

Projekt ZEFIR 2

Zintegrowany System Poboru Należności i Rozrachunków z UE i Budżetem – ZEFIR 2 będzie jednym z systemów wchodzących w skład Systemu Informacyjnego Służby Celnej (SI SC). Został przewidziany do realizacji w ramach „Programu Elektroniczne Cło” finansowanego ze środków Unii Europejskiej przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz budżet państwa w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007 – 2013 „Dotacje na innowacje”.

System ZEFIR 2 będzie realizował założenia Programu e-Cło w obszarze poboru należności i rozliczeń z przedsiębiorcami z tytułu dochodów budżetowych realizowanych przez Służbę Celną oraz obsługę finansowo-księgową jednostek Służby Celnej w technologii scentralizowanej. System ZEFIR 2 w swoim zakresie będzie miał również pełną automatykę sprawozdawczości i analityki budżetowej. Będzie narzędziem informatycznym wspomagającym rozliczenia z budżetem Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej. System ZEFIR 2 będzie wykorzystywany przez wszystkie jednostki Służby Celnej oraz przez organy skarbowe w obszarze sprawozdawczości i planowania, a także Ministerstwo Finansów. W aspekcie interesów Skarbu Państwa System ZEFIR 2 będzie spełniał głównie cel fiskalny, jednakże uzyskane korzyści można rozpatrywać również w aspekcie podatnika.

Prace nad Projektem ZEFIR 2 rozpoczęły się z początkiem 2010 roku. Uchwałą Nr 7/2010 Rada Programu e-Cło powołała Radę i Kierownika Projektu ZEFIR 2. Od tego momentu ZEFIR 2 zaczął wiać ze zdwojoną siłą.

W kwietniu 2010 r. Rada Projektu zaakceptowała przygotowane przez Kierownika Projektu pierwsze dokumenty zarządcze: Założenia Projektu i Kartę Projektu. Następnie, na wniosek Kierownika Projektu Rada Projektu powołała Zespół Projektowy ZEFIR 2. W skład zespołu weszli nie tylko eksperci merytoryczni i techniczni z Izby Celnej w Krakowie, ale również z Ministerstwa Finansów i pozostałych izb celnych. Taki skład osobowy pozwala na uwzględnienie zróżnicowanej specyfiki poszczególnych jednostek organizacyjnych Służby Celnej.

W czerwcu 2010 r. odbyło się spotkanie inauguracyjne, na którym Kierownik Projektu zaprezentował Zespołowi wizję Projektu ZEFIR 2, przedstawił Założenia i Kartę Projektu oraz omówił i przydzielił zadania związane z rozpoczęciem Pierwszego Etapu – Inicjacji Projektu. Rozpoczął się czas intensywnej pracy nad dokumentacją projektową.

W trakcie prac nad dokumentacją Systemu ZEFIR 2 Kierownik Projektu ZEFIR 2 na bieżąco analizował postępy prac w pozostałych projektach, gdyż miało to bezpośredni wpływ na Systemu ZEFIR 2, a część dokumentów Projektów Infrastrukturalnych weszła w skład naszej dokumentacji przetargowej (np. dokumentacja techniczna architektury referencyjnej).

Z uwagi, iż System ZEFIR 2 jest jednym z komponentów SI SC i będzie współpracować z innymi komponentami Programu e-Cło członkowie Zespołu Projektowego brali udział w spotkaniach, w których omawiane były zagadnienia dotyczące wymagań techniczno- funkcjonalnych w obszarach Projektów realizowanych w ramach Programu e-Cło oraz powiązań między systemami w Programie.

Najbardziej pracowitym okresem było drugie półrocze 2011 r. Wtedy to, pod czujnym okiem Kierownika, Zespół Projektowy kompletował i „szlifował” ostatnie wersje dokumentacji przetargowej. Gotowe produkty zostały przedstawione zgodnie z procedurą do zaopiniowania przez Wydział Programu e-Cło, Departament Informatyki oraz Władzę Wdrażającą Programy Europejskie (WWPE).

W obszernej dokumentacji przetargowej (około 1400 stron) znalazły się wypracowane przez Zespół Projektowy ZEFIR 2 produkty:

- Specyfikacja Systemu ZEFIR 2;
- Opis przedmiotu zamówienia na zaprojektowanie, realizację, dostawę, instalację, wdrożenie i wsparcie utrzymania oraz rozwój Systemu ZEFIR 2;

- Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia wraz z Istotnymi Postanowieniami Umowy. W dniu 21.12.2012 r. nadeszła wreszcie chwila, na którą wszyscy czekali – na stronie Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej ogłoszone zostało postępowanie przetargowe na zaprojektowanie, realizację, dostawę, instalację, wdrożenie i wsparcie utrzymania oraz rozwój Systemu ZEFIR 2 – planowane otwarcie ofert 4 kwietnia 2012 r. Następnym kamieniem milowym – podpisanie umowy z Wykonawcą. Trzymajcie za nas kciuki !!!

Co nowego daje? Czy zastąpi coś, co już jest? Czy będzie to nowa jakość? Jak to będzie działać? I kiedy zacznie?

System ZEFIR 2 zastąpi funkcjonujący aktualnie System ZEFIR. Nie będzie to jednak wprost przełożenie dotychczasowego systemu na nowy. Przyszły System przejmie nie tylko obowiązki obecnego, ale zapewni również nową jakość, realną dzisiaj do osiągnięcia, wynikającą m.in. z możliwości nowych technologii informatycznych, które nie istniały w czasach, gdy tworzone były podstawy Systemu ZEFIR.

Pierwsze założenia do obecnie funkcjonującego Systemu ZEFIR powstały w końcu lat dziewięćdziesiątych. Wdrożenie nastąpiło w roku 2000. W kolejnych latach Służba Celna przejmowała nowe zadania, w tym związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, pobór i rozliczanie podatku akcyzowego, a kilka lat później również podatku od gier. Do Systemu dodawano nowe moduły, ale jego logika, powstała kilkanaście lat temu, pozostawała wciąż ta sama. Stąd ograniczenia w możliwościach modyfikacji oraz pojawiające się problemy z wydajnością. Funkcjonalnie obecny ZEFIR to kilka podsystemów. Główne aplikacje to Zefir - mający budowę modułową – w którym wykonywane są podstawowe czynności operacyjne oraz PowerCerv, stanowiący część finansowo-księgową, które pracują w środowisku rozproszonym (w każdej izbie celnej) w architekturze klient/serwer. Ich uzupełnieniem są podsystemy, m.in. MRDoS (Moduł Rejestracji Danych o Sprawozdaniach), INFOP (System Informowania Kontrahentów), InterDBStat (narzędzia analityczne oparte o kostki Olap) oraz niedawno zbudowany e-Zefir (Moduł Komunikacji Elektronicznej Systemu ZEFIR z Podatnikami). Do tego dochodzą interfejsy zapewniające wymianę danych z innymi systemami np. połączenie z Systemem CELINA, które umożliwi automatyczne przekazywanie danych ze zgłoszeń celnych. Konstrukcja systemu w porównaniu do początków została znacznie rozbudowana i w dużej mierze z powodu nowych powiązań i połączeń stała się skomplikowana. Dlatego już jakiś czas temu nastąpiła konieczność zastąpienia ZEFIRA nowym systemem.

Czym projektowany system według przygotowanych wymagań będzie różnił się od obecnego? Zwrócimy uwagę tylko na kilka cech, patrząc na budowany system z różnych punktów widzenia. Mają go charakteryzować: elastyczność, znacznie rozbudowana oferta usług dla podatników oraz realizacja zadań tylko bezpośrednio związanych z obszarem poboru podatków i rozliczeń należności, a przeniesienie dodatkowych, które obecny system również wykonuje do innych komponentów realizowanych w ramach Programu e-Cło.

Przy opracowywaniu koncepcji zastosowane zostało podejście procesowe. Pierwsze prace miały na celu zidentyfikowanie głównych procesów biznesowych. Ich rezultatem było określenie sześciu głównych podobszarów biznesowych: poboru podatków, rejestrowania i rozliczania dokumentów wymiarowych, operacji finansowych, ewidencji magazynowych i środków trwałych, planowania i sprawozdawczości oraz podobszar procesów zarządczych. Kolejnym etapem było wypracowanie założeń jakie komponenty logiczne mogą objąć te podobszary. Ostatecznie wyróżniono dwa: tj. system klasy workflow (WFW) oraz system księgowy SK. Jedną z istotnych przesłanek było, aby projektowany system był elastyczny w zakresie zmian i modyfikacji. Oznacza to, że powinien posiadać możliwość modyfikacji przez parametryzację oraz możliwość utrzymania schematów księgowych i dokumentów przez liderów procesów. Jest to szczególnie istotne, biorąc pod uwagę częste zmiany przepisów prawa w tym obszarze powodujące konieczność zmian w systemie.

Dla podatników w Systemie ZEFIR 2 planowane jest znaczne rozbudowanie zakresu usług świadczonych elektronicznie. Już obecnie dostępne jest składanie drogą elektroniczną deklaracji podatku akcyzowego, deklaracji podatku od gier, informacji o opłacie paliwowej (moduł e-Zefir). Z drugiej strony kontrahenci mają możliwość otrzymywania pocztą elektroniczną, na podany przez nich adres e-mail, informacji o sposobie rozliczenia dokonanej wpłaty oraz comiesięcznej wiadomości o stanie zadłużenia (system INFOP). Według założeń w przyszłym systemie zwiększona zostanie ilość rodzajów dokumentów, możliwych do złożenia drogą elektroniczną. Będą to dodatkowo m.in.: dokumenty towarzyszące deklaracjom oraz związane ze zgłoszeniami celnymi.. Przewidywane jest również udostępnienie kontrahentom nowych kanałów dostępu do samodzielnego sprawdzania salda w zakresie rozliczenia należności celnych i podatkowych.

Pewne usługi dostarczane obecnie zostaną przejęte przez inne systemy Programu e-Cło. Podział zadań ma zapobiec powielaniu tych samych funkcji przez różne systemy. Ma również sprzyjać jakości utrzymania Systemu ZEFIR 2 zgodnie z jego przeznaczeniem zwłaszcza, że stale rośnie ilość rodzajów należności, które obsługuje Służba Celna i przybywa zadań w tym obszarze. Kanały komunikacji elektronicznej – teraz obsługiwane przez e-Zefir - będą w przyszłości udostępniane przez Portal ECIP/SEAP. Tu również powinna być zapewniona możliwość sprawdzenia złożenia

dokumentów elektronicznych, pobrania potwierdzenia czy też wysłania zapytania o saldo. W zakresie sprawozdawczości przewidywane jest, że część zadań będzie obsługiwana przez SHD ARI@DNA. W Systemie ZEFIR 2 pozostanie tylko obsługa raportów operacyjnych oraz sprawozdań budżetowych i finansowych. Nie zaplanowano również wdrożenia narzędzi do analizy danych (obecnie InterDBStat), ponieważ przynależą one do hurtowni danych. System ZEFIR 2 będzie współpracował i w pewien sposób będzie również zależny od innych systemów, w szczególności : SZPROT, CELINA/AIS, PDR, OSOZ 2, HERMES2, ISZTAR 4, PKI.

Integracja będzie realizowana przez mechanizmy integracji funkcjonalnej, opartej o koncepcje usług rozproszonych SOA. SOA - Service-Oriented Architecture czyli architektura (informatyczna) zorientowana na usługi - jest to paradygmat budowania systemów informatycznych, w którym podstawową jednostką architektoniczną jest usługa w sensie biznesowym (nie informatycznym). Usługą w sensie SOA jest na przykład udostępnienie danych kontrahenta o określonym identyfikatorze (usługa biznesowa), a nie wykonanie back'up (usługa informatyczna). Jest to nowy sposób patrzenia na systemy informatyczne - sposób widzenia biznesu, a nie z punktu działań związanych z technologiami IT. Zaletą tak budowanych systemów jest lepsze dopasowanie do potrzeb użytkowników i biznesu.

W Systemie ZEFIR 2 wykorzystane będą też mechanizmy integracji za pomocą ETL (ang. Extract, Transform and Load) – narzędzia wspomagające proces pozyskania danych dla baz danych, szczególnie dla hurtowni danych. Zadaniem narzędzi ETL jest: pozyskanie danych ze źródeł zewnętrznych, przekształcenie danych, załadowanie danych do bazy danych (zazwyczaj będącej hurtownią danych). Narzędzia ETL będą wykorzystywane do integracji Systemu ZEFIR 2 z hurtownią danych SHD ARI@DNA.

Taka technologia zapewni także usunięcie problemów, jakie stały się udziałem Systemu ZEFIR: znaczne zasoby niezbędne do jego utrzymania, niewykorzystywanie dostępnych obecnie możliwości komunikacyjnych, trudności w administrowaniu Systemem i jego częste przeciążenie.